

D. D.

SUBITANEAS
QUASDAM
NOTATIONES,
EASDEMQUE
MISCELLANEAS,

Consensu Ampl. ord. Philos. in Reg. Acad. Aboënsi,

PRÆSIDE

MARTINO JOHANNE
WALLENIΟ,

MATHES. PROFESSORE REG. & ORDIN.

FACULT. PHILOS. p. t. DECANO,

Pro GRADU,

Bonorum censuræ committit

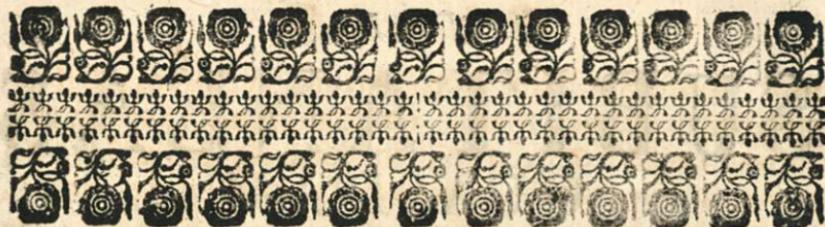
ERICUS LIDIUS, J. F.

NERICIA-SVECUS,

In Audit. Maj. die XI. Augusti, Anni MDCCXLX.

H. A. M. S.

ABOÆ, Impressit DIRECT, & TYPOGR. Reg. Magn. Duc.
 Finland. JACOB MERCKELL.

I.

N

aturalistæ, ut pessimi sunt hostes Revelationis Divinæ, ita quoque dignitati miraculorum, in Scriptura Sacra memoratorum, variis modis detrahere allaborant. Inter alia, contendunt, ea, quæ DEUS per Mosen in Ægypto patravit, non fuisse veri nominis miracula, cum Magi talia etiam efficerent. Sed non impedit textus facer, quo minus dicamus, Magos illos tantum voluisse imitari Mosen, nihil tamen eorum operum, quæ egit Moses, præstissem.

II.

Illis, qui Gen. VI: 3. Messiam respici volunt, refragari nolumus, uti nec iis, qui contra Optimum aliquosque Gen. IV: 1. Evam de nato Messia sibi gratulari negant.

III.

Licet non desint, qui significationi unius vocabuli nimis inhærentes, ad varias conclusiones inferendas eadem abutuntur, id tamen non obstat, quin statuamus, nos, si ex datis vocabuli significationibus, textui aptissimam eligamus,

mus, sensum assequi non tantum veriorem, sed & clariorem atque magis emphaticum. Sic significatum verbi ἡδη, quo, imminente periculo, ad aliquem securitatis suæ caussa confugere notat, ut ex Jud. IX: 15. Ruth. XI: 12. Es. IV: 6. patet; si Psalmo II: 12. applicamus, cernimus certe, his ideis voci ἡδη competentibus, clarius indolem fidei exprimi, quam si cum S. Pagnino significationem sperandi heic eligeremus.

IV.

QUædam pluribus lingvis communia cum inventimus, ea, ad matrem Hebræam referendi, jucunda sane nobis datur occasio: Sic, inter alia, pluribus in lingvis infinitivus solet nominascere, quod in Hebræa quoque fieri facile observamus.

V.

DUBIA de Principiis quibusdam Philosophiæ, hoc nostro tempore mota, tanti non esse, ut dignitati senioris Philosophiæ quid detrahant, sine formidine diræ insectationis aut odii Vatinianni statuimus. Caveant interea ejusmodi autores, quibus omnem non denegamus laudem, ne ea, de quibus dubitare non possunt, ita stant vera, ut vel ex sua, vel erronea quadam convictione certas nos deducere velint veritates. Existimaverim Præterea, Philosophos quando agunt de principio contradictionis, non eo fine ad convictionem provocare; ut veritatem Principii contradictionis ex ea demonstrent, sed ut indicent, quid de illo sentiant mortales.

VI.

SI naturam principii juris naturalis rite confide-
ssent eruditæ, tot diversæ circa illud vix ex-
stistissent sententiæ. Sic quidam de ultimo & radi-
cali, ut ita dicam, quæstionem esse non adtenden-
tes, illud, quo ad perfectiones Divinas provoca-
mus, nimis longe esse petitum existimarunt, qua-
si esset necessarium ad hoc principium semper re-
currere. Hanc quæstionem non observarunt Pu-
fendorffius ejusque Socii, Wolfius cum suis asse-
clis, Zopf, Heineccius aliique. Qui vero glo-
riam Divinam pro principio habent, sciant, nos
promovere gloriam Divinam, quando vivimus
Perfectionibus Divinis conformiter. Manifestat
quidem lex actionum qualitatem, ejus tamen ultimam non continet rationem. Quidquid est, mul-
ta hujus Principii requisita, a Philosophis enumera-
rata sollicite urgere, minus nunc ducimus necessa-
rium; scientes, DEUM homini eam concessisse fa-
cilitatem, ut, ope rectæ rationis, possit officia sua
invenire & quid perfectionibus Divinis conveniat
vel repugnet intelligere; hominem autem ob suam
dependentiam esse obligatum ad convenienter his
vivendum.

VII.

DOctrinam de infinita gravitate peccati ratio-
ni rectæ non esse inimicam statuimus; eos
autem, qui æternitatem pœnarum ideo unice da-
ri putant, quia damnavi in tartaro non possunt
non semper peccare, firmo niti fundamento ne-
gamus.

VIII. Si

VIII.

SI Philosophus gravioribus motus rationibus, sententiam suam mutet; tantum abest, ut vituperium, ut potius singularem mereatur laudem. Hinc illi, qui ejusmodi Philosopho inconstantiam objiciunt, censores certe sunt ini-
quissimi.

IX.

Qui scientias Mathematicas, æque ac alias, vocari posse Divinas negant; videant, ne Idiotismorum penitus obliviscantur.

X.

PAtres quosdam, abusum Matheſeos potius, quam ipsam Matheſin damnasse, contendimus.

XI.

Si Luna secundum hypothesin Celeb. Celsii, careret atmosphæra; incolas, si quos haberet, ejusdem ac telluris non esse naturæ, per se patet.

XII.

Scriptoribus, de quorum idoneis operibus in pri-
mis sibi gratulari possunt cives, Svecico pa-
rentes imperio, ob scripta, quæ multis prosunt
Patriæque adferunt honorem, tantum debemus,
ut gratum potius, erga eos, quavis data occasio-
ne, testemur animum, quam inanis gloriolæ er-
go, famæ eorum quid detrahere studeamus. Ma-
xime autem, in scriptis illorum interpretan-
dis, nos æquitatem adhibere oportet.

XIII.

AD Academias & literarum studiosos, vehemen-
ter

ter optamus, ut applicari non possit Hesiodeum illud:

Καὶ περιπέντε περιπέντε κολέας, οὐδὲ πέντε πέντε λανθάνουσιν,
καὶ τῶν ωλωχὸς τῶν ωλωχὸς Φθονεῖν, οὐδὲ αἰσιός αἰσιός.

XIV.

ILlum, qui odio vel invidia aliquem ideo prosequitur, quia secum in rebus Philosophicis dissentit, inhumanum judicamus.

XV.

Quanta ex pruritu viros utilia præcipientes fugillandi, oriantur mala, dici vix potest. Quod autem attinet ad eos, quibus cum Religio-nis Christianæ Calumniatoribus res est, iis vitio non vertimus, si vel horum calumnias ita depin-gant, ut mores olim adumbravit Theophrastus, vel ita sistant, ut talia protulisse non tantum pu-deat ipsos auctores, sed & alii crimen ejusmodi flagitiorum horreant. Aliter quidem sentientem vidimus, qui multos magnos viros se corrigere posse gloriatur, sed vereor, ne ille auctor puerilia his viris tradere videatur.

XVI.

Non mirum est, si illius opera, cui nihil nisi proprium placet, paucissimis probetur.

XVII.

ILlum, qui bonæ educationis & eruditionis neces-sitatem, summamque in Republica utilitatem rite perpendat; Informatores, qui officio suo bene funguntur, inter utilissima Reipublicæ membra relaturum esse confidimus.

XVIII. Qui

XVIII.

Qui sanæ rationis & Philosophiæ operam in Theologicis cavillantur, non multum prospicunt studio Theologico, quibusvis potius Antiscripturariis opportunam nos invadendi pandunt occasionem. Absit tamen, ut nimium his subsidii tribuamus.

XIX.

Nericiam ad Gothiam antiquitus pertinuisse, adsunt rationes, quæ indicare videntur.

XX.

Qui Sacris est initiatus, & sibi necessarias scientias Philosophicas, Lingvam Latinam, Græcam & Hebræam leviter tantum attigit, is dignus est, quem Semi-Sacerdotem vocitemus. A Sacerdote tamen vitium *ωλυπεγμοσίνης* abesse volumus.

XXI.

Qui advenis se præbent inhumanos, paganis sunt deteriores. Ne igitur studiosi hoc vitio infecti Do Rousseau innotescant, valde optamus.

XXII.

UT virtute, non sangvine, niti decere, recte olim judicavit Claudianus; sic nos, illum, qui a loci, in quo versatur, dignitate, quid sibi præ aliis tribuit, in errore versari *ωαρδίων* existimamus.

XXIII.

CAUSSIS, quas allegare solent Physici, cur false-do maris non decrescat, si quis non contentus

tus statueret, fieri posse, ut illa in mari, pariter ac nitrum in terra augeatur, nos sibi non habebit contradicentes.

XXIV.

Inter compositum & singulas ejus partes dari rationem, hoc argumento in opusculo quodam haud ita pridem adseratum, videre mihi contigit: quia omnes partes semel sumtæ toti suo, hoc est composito sunt æquales, & per consequens aliquoties, verb. gr. bis sumtæ idem superant, atqui ea rationem inter se habent, quorum unum aliquoties sumtum, alterum excedit, ergo &c. Quæ demonstratio suis laborare difficultatibus mihi visa est. Nam heic de singulis partibus infertur, quod vi præmissarum, de omnibus partibus junctim sumtis inferendum erat. Neque ex ista argumentatione aliud quidquam sequitur, quam idem sibi ipsi homogeneum esse, sive ad seipsum rationem habere, quæ propositio identica est atque nulla eget demonstratione.

XXV.

Sycophantam illum, qui de doctrina Religionis Christianæ ita locutus est: la morale est divine, mais le dogme est faux, dogmatica tollendo religioni nostræ nervos incidere velle, quivis facile videt.

XXVI.

MUltiplici usu licet se commendet Lingva Latina, miramur tamen, tot ejus, hoc tempore, existere contemtores.

TANTUM.

